

Latweefchu Awises.

Nr. 49.

Zettortdeenâ 4. Dezemberi.

1858.

Zaunas sinuas.

No Leifcheem. Raffitajs mihtais, gribbu tew pastahstiht, fo isgahjuschu seem Leifchôs redseju. Tu warrbuht eefauksees: „Kas warr no Leifcheem gan labs nahkt!“ Us to atbildu: „Nahz un redsi!“ Pateesi, ja lihds ar man tai Stâ Webruara m. d. fchi gaddâ buhtu Darbenôs*) bijis, tu buhtu tohti brihnojees to maschini usluhkodams, kas tur bij redsama. Gan teef, Leifchôs ta naw taifita, tomehr preeksch Leifchu muifchas pirkta un pahwesta. „Kas tad ta par maschini?“ tà tu tahtaf waizafi. Nu tad klaufees usmannigi! Kad sinnafi, ka Darbenu jeb Palangas Grahws Tischkewizis par winnu Enlantê, Londones pilfata (pee Dreija lunga) 10 tuhkt. rubl. f. nomaksajis, un ka tas weddums no Londones lihds Wilnas wairaf ka pufsohtru tuhktoschus f. rubl. maksaf, tad gan nojehgfi, kas ta par leelu un skunstigu leetu irr. Ka prohtams, weddoht bij maschihne isahrdita; bet gif leelas un smaggas tahs fauzamas fihlas leetas, tahs daschdaschadas truhbas un tee ritteni! Us fefcheem wesumeem wifs bija iskrauts. Preeksch 5 flehpehm (ragguhm) bij 6 lihds 8 sirgi juhgti. Sesto wesumu, fur maschines leelais katlis bij, wille 14 sirgi. (No Londones lihds Klaipehdu Bruhfschôs — ka prohtams — maschine bij us fuggi westa). Schis leelais dselsu katlis, no kurea garrainus zaur dauds dselscha truhbahm isnahkt un tohs leelus un masus rittenus greesch, swerr 110 zentnerus jeb 30 birkawas 5 pohdi, un isfkattahs garrens, no ahrenes us to wihsfi, ka falda rauga maife, fo pilfatôs bekkeri par pimberi pahrdohd. Schis katlis weddejeem leelu leelo klappatu (fibbéli)

darrija. Winsch gulleja us diwejahm, Klaipehdâ ihpaschi preeksch tam taifitahm flehpehm (fleezehm), kas 30 rubl. f. maksaf. Klaipehdâ bij peezi Leifchi faderrerejuschi, to maschines katlu lihds Darbenei west. Bij aplam dauds sirgu fajuhgusch, tomehr ne no weetas naw kustinajusch. Nu Bruhschu puhrmannis fohlijees west. Winna 8 sirgi arridsan usnehmufchi un willufchi,*) tomehr ihfu gabalu; jo weena ragguus fleeze bes zekka ween gahjuse un zaur zaurim lihds gruntam greesufe. Ir puhrmans atrahwees. Tad nu dabbuja Grahws sawus muifchas sirgus doht. Webruara beigâs brauze no Darbenes prohjam. 20 Leifchi gahje ar schkippelehm un zirreem wesumeem lihds, zekku taifidami, prohti: sneegu schkippeledami, wahrte stabbus, fur schauri, pohstidami zc. Tomehr tahtu ne bij kluifchi, jo sneegs paschkilde un katlis palikke us zekka. Leifchi dabbuja atpakkat greestees. Kad sneegs bij nogahjis, tad taifija rattus preeksch maschines katla weschanas.

Tee effoht salufusufchi un pehdigi atkal Bruhschu puhrmannis usnehmees, bet par to wehl sinnu ne turru, ka lihds gallam gahjis. Grahws Tischkewizis to minnetu maschihni irr pirzis preeksch fawa tehwa, kam Pohôs, 12 werstes no Wilnas pilfata 55 juhdses no Darbenes irr dsimta muifcha, ar wahrdu „Wakka.“ Tur ta maschine taps eerikteta. „Kas to prattihs?“ Tu warrbuht atkal jautafi. Nu us to jaw arridsan gahdahts. No Londones meisters lihds pahwests, tas paliks Wakka un maschini eeriklehs; winsch pelnihs scho-

*) Darbene (Dorbian) irr maks Leifchu pilfatinsch, 2 juhdses blakkam Ruzzawai. Turpat arridsan muifcha tanni pascha wahrda.

*) Gan teef irr; puhrmanns sirgi dauds wairaf welf Kabds lungs, kas scho waffar Wktembergas Kehnina wal st irr bijis, man stabitija, ka tur puhrmannis 36 birk. ar 4 sirgeem weddis, tomehr par atmina zekku. Arridsan bijufchi tee sirgi tabdi leeli un resni, kahpus mehâ Kurfennê ne redseht ne dabbutam.

gadd 2000 rubl. f. Maschines garrainu spehks irr lihdsigs 16 sirgu spehkam. Grahws gribb ar scho maschihni labbibu kult, dehsles sahgeht, un ir zittus darbus strahdaht, fo warrbuht febbal minnesim. La arween wairaf zekahs pabrihki, un maschines tohp listas zilweku un lohpu weeta. Klaipehdâ weens Nihgas kungs tais pagahjuschs karragaddos leelu pabrihki eetaifija, fur ar maschinehm maifi, itt ihpafchi baltu maifi zepp. Bekkerigan brehz; jo ne spehjt til lehti sawu maifi pahrhoht la schis pabrihka kungs; tomehr laudis gawile, kam maifite pirkama. Tas pats minnehts kungs (isgahjuschu wassar' muhsu zeenigs General-Gubernatera kungs arridsan winnu apmeklejis us Wahssemmi reisodams) gribb wehl leelu flaktefchanas pabrihki Klaipehdâ eetaifih; winsch falkoht: „tâ lâ Klaipehdneekem lehtaku maifi dewis, gribbu arri par lehtaku galku gahdaht.“ Redschs lâ buhs! Ir Skohdâ, Leifchu pilfatinâ, 3 werstes no Kursennes rohbescheem, 12 werstes no Gramsdes, drihs eetaifihs fwe fchu leefchanas pabrihki, fur ir sahbaflu naglinas (stiptes) taifih. Schihdi preezajahs par lehtahm fwezzehm, kurlneeki par jautahm naglinahm, un mehâ attal par to, la gudriba taggad ir Leifschos prahwus fohtus nemm! Chr. S-n-b-g.

No Ifscheles un Sallaspiels drandfes. Pee mums scho rudden' leela nelaine uotikle. 27tâ Septempera nakti Stohpin muifchas Kappa frohgs, laudim dâllâ meegs gulkoht, sahke degt. Ar leelu wehju par masu brihdi wijs jumts bij weenâs leefmâs. Kamehr nabburgi to eer:udfijufchi, peefkrehje un ar klauwefchanu un kleeegschanu frohga laudis istrauzēja no meega, ehla jau tâ no ugguns bij fa-ehsta, la sagahsahs, lihds la frohdsineeks ar sawejeem zaur lohgu un lâ warredami bij isjprukfufchi laukâ. Bet diwas meitas, kas us behnina gulleja, trubke. Tâhs bij lihds fadegguſchas, un pehzal pelnôs tiffai kahdas drufkas, ta falkoht, sihmi no winnu meefahm un fauleem atradde. Râ ugguns iszehlees, to ne sinn. Bet kad no wisseem lohpeem, kas steddelê peebuhwetâs kuhstês lihds fadegge, tomehr kahdus kaulu paleekus

atradde, arri no zittahm aitahm, bet no kahdahm feschahm aitahm arri ne sihmes, tad sawadas dohmas zekahs. Lai Deews ne dohd, la breefmige blehschu besdeewiba naw wainiga. Lai schehligais debbesu tehws eepreezina tohs nabbagus fohti ap behdinatus. B-n.

Gohwis arklâ.

Labbi winnu gaddu redseju gar sawahm mahjahm diwi wezzifchus, wihru un feewu, pabrauzam garram. Pasinnis, no kurre gabbala winni warreja buht un labdeenu atdewis, praffiju: „Kas juhe fweſchi laudis, tē brauzet?“ „„Braukſim tē juhſu leiſneefôs; tur mums raddi; aizinaja muhs kahſâs!““ „Zil tad juhdsu juhſ rehſinajeet no sawahm mahjahm lihds ſcheijen?“ „„Tâhs ſeptinas, tâhs jau gan buhs!““ „Warrbuht. Bet kad tad isbrauzah no mahjahm?“ „„Niswakkar riht!““ — Prohti, wezzifchi bij ſaſehduſchi masôs wahgetôs, un eejuhgts bij wehrſchelis, kas, lai wezzitis wehl jo winnam gahwu raustija un zifkas ar pahtagu kuttinaja, tomehr gremmodams rahmi, rahmi us preekſchu tſchahpaja. Labbasdeenas wezzifcheem atdewis, gahju prohjam sawu zekku, pee ſewim dohmadams: 3 deenas lihds nobraukt, 3 deenas lihds attal pahbraukt mahjâs; un, ja zifko wezzu laiku kahſas, 3 deenas kahſâs; tâhs irr 9 deenas. Woi tad ſcheem wezzifcheem wehl til dauds to deenu keſchâ, la til plaſchi wianas tehre? Bet norahju drihs pats ſewi par ſchihm wainotajahm dohmahm. Utzerrejohs, la preekſch kahdeem ſeſchdesmit gaddeem ſmilktês muhsu juhymallê labbu dakku ſweiju-mahju nopohſtija, un la ſcho ſweiju kungs winnus nowedde us zittu sawu nowaddu, labbi tahlu no juhymalles nohſt. Buhs wezzifcheem ſalds preeks bijis, paſchâ wezzumâ tâhs mallas attal redſeht, fur warrbuht behrui buhdami garr plekſchu un menzu dizzelehm juhymallê lehſaja; un wairaf wehl, fur kahds mihtſch, lihds wezzumam wehl ne aismirſts raddineeks wehl dſihwoja! — Bet fur noklihdn? Scho rakſtu preekſchâ rohnahs tee wahrdi: gohwis arklâ. Nu, tas wehrſchelis, tas manni no zekka noweddis. Gribbeju ſtahſtiht, la atrohnu zittôs rakſtôs goh-

wis pee arſchanas parleeku iſflawetas. Eſſoht dauds jo mannigas un rahmas pee eemahziſchanas, ne wehrſis ſpereroht dauds jo mundrus ſohlus, ta ka ir ezzeſchanai derroht juhdsamas; ir labbu weſumu welſoht. Ar gohwim arroht nekahdu truhkumu pee peena dauds ne mannoht; un ja pee mehra arri buhtu kahds truhkums, tad peena treknums to baggatigi atſwerroht, jo brauzamu gohwju peens eſſoht dauds jo treknas, ne tahdu, kas brihw ween ehd. Til dauds ſpehka ta wehrſim, ſinnams gohwei ne eſſoht un plehſumds jeb zeta mahlâ ſinnams neweens winnus ne raidiſchoht. Bet zikko weeglä ſemmê winnu ſpehks deesgan peeteleohht. Sazzifi: Bahzſemmê ſawadas gohwis! — Warrbuht. Bet woi tad mehſ tikpat ne warretum ſewim jo leelus lohpus audſeht ne taggad turrâ? Un til wiſſai leela arri ta ſtarpâ ne buhs. Buhtu wiſſadâ wiſſê iſprohwejama leeta. Sirgi jo deenas dahrgi paleek; ar to, to weens ſirgs par gaddu ſa-ehd, diwi gohwis baggatigi warr iſmittinabt. Sirgs, wez palizzis, par ahdas naudu japahrdohd; wezjiga gohws arween wehl kahrigus pirzeſus atrohn. Warram wehrſchus turreht. Muhſu gabbalâ jau ne ween muſchâs, bet arri pee zitta arraja reds ar wehrſcheem arram. Bet wehrſis wiſſu zauru ſeemu ehd brihw. Gohws turprettim katru gaddu atneſs tektu un dohd peena. Kad nu kahdam ſaimneekam buhtu diwi arrami wehrſchi un aſtonas ſlauzamas gohwis un gannekli zikko klahtumâ, ta ka wiſſch katru ehdeenu ſtarpâ arween zittu pahru warretu arklâ juhgt, tad jau winnam to diwju wehrſchu weeta buhtu dauds labba diwi gohwis turreht; un tſchetras reiſes par deenu arween briſchâs gohwis juhdsiht, kur labbi dabbujſchâs duſſeht nu pa-ehſt, darbs teeſcham dauds jo wairak us preekſchu eetu, ne kâ deenu no deenas no rihta lihds waklaram tohs paſchus wehrſchus, ir tohs paſchus ſirgus mohzihoht, kas tiklai par to ihſu nakts melluminu dabbu duſſeht un ehſt. — Weetahm muſhu Kurſemmê irr tahdi maſi ſaimneeki, kam wairak naw, kâ diwi trihs puhra weetas druwas pawiffam. Teem ihſti derretu labba diwi labbas gohwis turreht, ne ta kâ taggad weenu ſauſu fehwei un weenu ſauſu gohſ-

ninu. Wiſſadâ wiſſê ar diwi labbahm gohwim labba warretu braukt, ne kâ ar weenu wahju ſirgeli, jeb arri, kâ muſhu wezſiſchi, ar weenu maſu wehrſcheli. „Bet man irr kauns gohwi juhgt,“ — ta warrbuht ſazzifi. Bet draugs, ne behda par to! Kad weenu gaddu weenam tehnam kohdinaju, lai leek ſawu gaiſchu puiku mahziht rohkas rakſtâ, wiſſch mannim arri atbildeja: „Mannim kauns!“ Taggad wairâs ne kaunejahs. —c.

Tahs miſklas usminneſchana kas 47tâ Nri.

Lappa, tappa, pappâ, kappâ.

Sluddinaſchanas.

No Kurſemmes Kredita-beedribas waldischanas.

Pe 3 § 10 to Wiſſoaght avſtirpinatu liſkumu tahs pee Kurſemmes Kredita-beedribas peederrigas kraſchanas-lahdes, jeb Spahrkaſſes, tohy tee, kurru rohkas buhtu tahs no ſchihs Kredita-beedribas waldischanas iſdohtas kraſchanas-lahdes ſihmes jeb Spahrkaſſes-Scheines, prohti:

Nr. 16010 tai 29tâ Oktoberi ſaraktita par 25 rubl. f. us tahs wehl ne usauguſchâs Lihnes Birſchneek wahrdu, kas pee Lihwes-Behrſes (Kiewen Behrſen) peeraktita, un

Nr. 16011 kas tai paſchâ deenâ irr ſaraktita par 25 rubl. f. us ta wehl ne usauguſchâ Gottfried Birſchneek wahrdu, kas pee Lihwes-Behrſes pee rakſihts,

kurras diwi Scheines kâ ſadeggusſchâs irr usdohtas pee Kredita-beedribas, —

ka arri wiſſi tee, kas prett to gribbetu prettim runnabt, ka tai atraitnei Marie Müller, dſimmuſe Schiemann kâ peederriga manta peederroht ſchihs Spahrkaſſes Scheines, prohti:

Nr. 13799 us 100 f. rub. ſaraktita } 12 Sept. d. 1856

Nr. 13800 us 3 f. rub. ſaraktita } us to wahrdu

Alexſander Schiemann,

ar ſcheem rakſteem uſoizinati: ſchihs Spahrkaſſes-Scheines: — wiſſwehlti no ſchihs deenas rehkinabts par gadda laiku atneſt un parahdiht pee Kurſemmes Kredita-beedribas waldischanas un peerahdiht, ka teem tahs pateeſi peederr; ja ne, tad ſchihs iſſluddiſchanas deht un tamdeht ka tahs ſchinni weena gadda laika naw

peemeldetās tappuſchas, teem augſham peeminneteem zilwekeem (kurzeem ſchihš Spahrcaffes = Scheines lbtst peederr), to noſudduſchu un pehz liffumeem wairs neraizgu Scheinu weetā, ſaraſtthš un eedohs jaunas Spahrcaffes = Scheines, kaš tad weenweenigt buhs derrigās. 2

Zelgawā, tanni 17tā Nowemberi 1858.
(Nr. 446).

Skohlmeiſters, kaš arri par meſcha wirs = uſtraugu gribb buht, weetu warr dabbuht Duhrn = muiſchā Jaunpils ſirſp. Zapeeteizahš pee Barona v. Gaaren Duhrn = muiſchā. 2

Brascha lunga Leepara muiſchā Leiſchōš, ne tabtu no leelaš Sohdu = muiſchāš pee Kurſemmes rohbeſcheem, warr dabbuht pirkt ohſola un ohſchu kohluš preeſch wiſſadeem leetaš = kohſkeem 1

3ſchā Oktoberi 1858 eſmu uſnehmis un uſſahziš ſawu jauni eezeltu Apſteeki Leepajā, Zubraš eelā, pee ohſta, ne zil tabtu no pilſata ſwarreem un no Sauliteš namma. 1

Apſteekeris, Otto Heſſ.

S i u n a .

Sirſnigi luhdſam: lai tee kaš Latweeſchu Awieš uš 1859tu gaddu gribb turreht, pee laika peeteizahš pee ſaweem zeen. mahzitajeem, ſkohlmeiſtereem, teeſaš ſkrihwereem un zitteem Awieſchu draugeem, kaš lihdi ſchim par Awieſchu laſſitajeem til mihligi irr ruhpejuſcheeš un gahdajuſchi, — ſchohs ihpaſchi wehl tā luhgdami: lai ſawas grahmataš un ſawu naudu jeb tohs zilwekuš kaš nahf apſtelleht Latweeſchu Awieš uš 1859, noſuhta **Zelgawā**, — nekur zittur, kā til ween pee Janiſchewſka lunga Latweeſchu Awieſchu nammā, Kanahla = eelā, kur pa wahrteem ee-eet klawiru-taiſitaja Tribes nammā. Schiš irr taš weenigaiš namaš kaš irr ſchi maſd eelā, kaš ſtarp ſalka Stolzera bohtes un ſtarp ta bekkera namma no leelajaš eelaš eet uš ſkrihweru eelu. 1859 gaddā ſchē arri ik-neddelas ſawas Awieſchu lappas tee warrehs panemt, kaš taš ne dabbu ar paſti, bet paſchi Zelgawā panemm. **Rihgā** lai Latweeſchu Awieš uš 1859 apſtelle pee Minuš = lunga, kaku eelā, jeb pee Dr. Buchholza lunga Behterburgaš preeſchpilſatā, leelajā eelā ſtarp Gertruhdes un Kreewu bajnizu Buchholza nammā, ar to jauno, leelo, balto un ſillo Nr. 18, kur pa wahrteem ja-ee-eet. Luhdſam wehl: to laikam darriht, lai wiſſaš taš adreſeš pee laika warretu ſataiſiht, un ar jaunu gaddu iſſatram laſſitajam ſawu lappinu riſtigi un beš kaweſchanaš noſubtiht.

Schulz.

Rabbibaš un prezzu tirguš Rihgā tai 1. Dezemberi un Leepajā tai 29. Nowemberi 1858 gaddā.

Maſſaja par:	Rihgā.		Leepajā.		Maſſaja par:	Rihgā.		Leepajā.	
	R.	S.	R.	S.		R.	S.	R.	S.
1/3 Iſchetw. (1 puhru) rudſu 160 lihdi	1	75	1	80	1/2 puddu (20 mahz.) diſleš	—	85	1	—
1/3 " (1 ") kweeſchu 275 —	3	—	3	—	1/2 " (20 ") tabaka	1	—	1	40
1/3 " (1 ") meeſchu 150 —	1	65	1	60	1/2 " (20 ") ſchlihtu appinu	2	—	2	—
1/3 " (1 ") auſu 120 —	1	25	1	10	1/2 " (20 ") ſchab. zuhtu gaff.	1	30	—	—
1/3 " (1 ") ſirau 200 —	2	20	2	—	1/2 " (20 ") frohna linnu	2	40	2	—
1/3 " (1 ") rupju rudſu miſt.	1	50	1	80	1/2 " (20 ") bracka linnu	1	55	1	20
1/3 " (1 ") bihdeletu 270 —	2	90	2	50	1 muzzu linnu ſehflu. . . 5,00 lihdi	8	50	7	—
1/3 " (1 ") " kweeſchu mil.	3	50	3	25	1 " filtu . . . 10,50 —	10	75	10	50
1/3 " (1 ") meeſchu putrain.	2	40	—	—	10 puddu ſarlanas ſahls	5	—	5	—
10 puddu (1 birlawu) ſeena . . .	4	—	3	50	10 " baltas rupjaš ſahls	5	—	4	60
1/2 " (20 mahz.) ſweeſta	—	3	80	4	—	5	25	4	—

Leepajā lihdi 29. Nowbr. atnahf.: 218 fuggi un iſgabj. 225. Rihgā lihdi 1. Dezbr. atnahf.: 1640 fuggi. iſgabj. 1646. Atnahluſchaš: 660 ſruhgaš un 2312 ploſti.

B r i h w d r i ſ ſ e h t .

No juhrmallas-gubernementš augſtaš walbiſchanaš puſeš: Oberlebrer G. Blaese, Cenſor. Zelgawā, tai 2. Dezember 1858. No. 218.